

F.M. Raxmatullayeva
A.J. Abdulloyev
Z.S. Nurov
N.B. Giyazova

RAQOBAT STRATEGIYASI

O'quv qo'llanma

F.M. Raxmatullayeva, A.J. Abdulloev,
Z.S. Nurov, N.B. Giyazova,

RAQOBAT STRATEGIYASI

O'quv qo'llama

“KAMOLOT” nashriyoti
Buxoro-2023

UO'K: 631.1.012.8

КВК: 65.051

R11

Рахматиллаева Ф.М., Абдуллоев А.Д., Нуров З.С.,
 Гиязова Н.В. **Рaqobat strategiyasi [Matn]: o'quv qo'llanma /**
 - Выхого: "БУХОРО ДЕТЕРМИНАНТ"МСНШнинг Камолот
 nashriyoti, 2023. - 152 b.

Ushbu o'quv qo'llanma O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan tasdiqlangan fan dasturiga asoslangan bo'lib, o'zining mazmuni va mohiyati jihatidan hozirgi zamoning talabiga to'laqancha javob beradi. Barcha keltirilgan ma'lumotlar talabalar, magistratlarга raqobat strategiyasini nazariy jihatdan chuqurtroq o'rganish imkonini beradi.

Учебное пособие основано на научной программе, утвержденной Министерством высшего образования, науки и инноваций РУз, и по своему содержанию и сущности полностью соответствует нынешним требованиям. Учебное пособие дает возможность студентам и магистрам углубленного изучения теоретических сторон конкурентной стратегии.

The manual is based on a scientific program approved by the Ministry of Higher education, science and innovations of the Republic of Uzbekistan, and in its content and essence is fully consistent with current requirements. The manual provides an opportunity for students and masters in-depth study of the theoretical aspects of regional tourism.

Taqrizchilar:

i.f.n., dotsent A.Ch. Boboyev

i.f.f.d. (PhD), dotsent O.N. Rahimov

ISBN: 978-9910-735-56-1

O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023 yil, 27-martdagi 68-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan. Ro'yxatga olish raqami 68-616.

© "КАМОЛОТ" nashriyoti
 © Ф.М. Рахматиллаева, © А.Д. Абдуллоев,
 © З.С. Нуров, © Н.В. Гиязова,

KIRISH

MUNDARIJA

1-BOV. Strukturaviy tahlil va raqobat strategiyasi	5
1.1 Faning mohiyati, maqsad va vazifalari, o'rganish usullari	7
1.2 Strategiya tushunchasi. Muvafaqqiyatda strategiyaning roli.	11
1.3 M. Porterning raqobatning besh kuchi modeli	19
1.4 Porter modelidan e'tibordan qolgan jihatlilar	23
2-BOV. RAQOBAT USTUNLIGI	
2.1 Raqobatbardoshlik tushunchasining iqtisodiy mazmuni va o'ziga xos xususiyatlari	27
2.2 Strategiyada resurslar va imkoniyatlarining roli	33
2.3 Raqobat ustunligi tushunchasi, tavsiflari va manbalari	37
2.4 Bargaqor raqobat ustunligi	45
3-BOV. Statik va dinamik raqobat	
3.1 Raqobatni tahlil qilishda statik va dinamik yondashuvlar	51
3.2 Dinamik raqobat: ijodiy halokat va gipertraqobat	54
3.3 O'yinlar nazariyasining asosiy jihatlari	61
4-BOV. Raqobat strategiyasining asosiy variantlari	
4.1 Raqobat strategiyasini ishlab chiqishda klassik yondashuv	69
4.2 Korxonalar harajatlari boshqarishining strategik modeli.	86
4.3 Korxonaning roliga asoslangan strategiyalar.	89
5-BOV. KORPORATIV STRATEGIYA	
5.1 Diversifikatsiya tushunchasi va uning mohiyati	95
5.2 Diversifikatsiyaning samarali strategiyalari. Yangi tarmoqlarga kirish strategiyasi	99
5.3 Bog'langan diversifikatsiya va bog'lammagan diversifikatsiya strategiyasi	105
5.4 Dispartitirish va likvidatsiya strategiyasi	111
5.5 Birlashishlarning asosiy shakllari	114
6-BOV. Antimonopol tartibga solish	

6.1	Antimonopol tartibga solish rivojlanishining tarixiy bos- qichlari	123
6.2	Antimonopol tartibga solishning asosiy tamoyillari	126
7-BOB.	Innovatsion va texnologik strategiya	
7.1	Innovatsion jarayon va yangilikdan qiymatni olish	130
7.2	Standartlar, platformalar va tarmoqning tashqi xususiyatlari	138
7.3.	Innovatsion strategiyalarning tasnifi	141
	Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati	149

KIRISH

Bozor raqobati sharoitida biznes samaradorligini oshirish va xo'jalik yurituvchi subyektlarni muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun strategik menajment tamoyillarini qo'llashga o'tish kerak.

Strategik menajmentning maqsadi korxonaning beqaror tashqi muhitda omon qolish va samarali faoliyat yuritishi uchun strategik qobiliyatini qo'llab-quvvatlash va salohiyatini rivojlantirishdir. Tashkilotning tashqi va ichki muhitini tahlil qilish biznesni rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqishga va uni amalga oshirish uchun taktik harakatlarni aniqlashga imkon beradi.

Ma'lumki, har qanday tashkilotning muvaffaqiyatli iqtisodiy faoliyati aniq shakllantirilgan maqsadga, belgilangan vazifaga, ichki va tashqi muhitni tahlil qilishga, ma'lum strategiyalarga va ularni amalga oshirish jarayonini nazorat qilishga bog'liq bo'lib, bu barcha mavjud resurslarning yanada samarali zaxiralarini aniqlash va raqobatbardoshlikni oshirish, xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy natijalarini yaxshilashga imkon beradi.

Aynan shuning uchun o'quv qo'llanmada raqobat strategiyasi tushunchasini, strategik menajmentning nazariy jihatlarini o'rganish, zamonaviy bozor sharoitida korxonalarining strategiyasini ishlab chiqish bilan bog'liq nazariy va amaliy yondashuvlarining tahlili, strategik tahlilning asosiy usullarini amalda qo'llanishi, kompaniyaning raqobatdosh ustunligining mohiyati va manbalarini chuqur tahlil qilish yo'llari keltirilgan.

Ushbu o'quv qo'llanmada firmalarning korporativ ustunlikka, ya'ni bir nechta biznes to'plamni sifatida raqobatlasha turib ustunlikka qanday ega bulishi mumkinligi va ushbu strategiyani amalga oshirish uchun tegishli tashkilot dizaynini tamlash va tashkil etish masalalari atroflicha yoritilgan.

«Raqobat strategiyasi» nomli o'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Davlat ta'lim standartlari talablaridan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan oliy ta'limning 70310102 – "Iqtisodiyot" (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) magistratura yo'nalishi uchun tasdiqlangan namunaviy o'quv

F.M. Raxmatullayeva, A.J. Abdullloyev,
Z.S. Nurov, N.B. Giyazova,

RAQOBAT STRATEGIYASI

O'quv qo'llanma

Muharrir:

E.Eshov

Tex.muhammadir:

D.Abduraxmonova

Musahhih:

M.Shodiyeva

Badiiy rahbar:

M.Saltorov

Nashriyot litsenziyasi № 022853. 08.03.2022.

Original maketdan bosishga ruxsat etildi: 25.12.2023. Bichimi 60x84.

Kegli 16 shponli. "Times New Roman" garnitura 1/16.

Ofset bosma usulida. Ofset bosma qog'oz.

Bosma tabog'i 9,5. Adadi 100. Buyurtma № 256.1

KAMOLOT

"BUXORO DETERMINANTI" MCHJ

bosmaxonasida chop etildi.

Buxoro shahar Namozgoh ko'chasi 24 uy

Tel.: + 998 91 310 27 22

ISBN 978-991073556-1

9

789910

735561